

**MAKTAB BITIRUVCHILARINI AXBOROT TEXNLOGIYALARI KASBIGA
YO'NALTIRISH****НАПРАВЛЕНИЕ ВЫПУСКНИКОВ ШКОЛ НА ПРОФЕССИЮ
ИНФОРМАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ IMPLEMENTATION OF****DIRECTING SCHOOL GRADUATES TO THE PROFESSION OF INFORMATION
TECHNOLOGIES****Tursunaliyev Husanboy Shavkatjon o'g'li****Andijon mashinasozlik instituti, Talaba****Email: tursunaliyevhusanboy37@gmail.com****tel: +998916000839****<https://doi.org/10.5281/zenodo.14636167>****ANNOTATSIYA**

Mazkur tezisdagi maktab bitiruvchilarini axborot texnologiyalari (AT) sohasi bo'yicha kasbga yo'naltirishning ahamiyati va usullari yoritilgan. Axborot texnologiyalari sohasining zamonaviy jamiyatda tutgan o'rni va iqtisodiy rivojlanishda tutgan roli haqida so'z yuritiladi. Tezisdagi o'quvchilarda texnik qobiliyatlarni rivojlantirish, AT sohasi bilan bog'liq kasblarga qiziqish uyg'otish, shuningdek, mehnat bozorining talablariga mos mutaxassislar yetishtirishga yo'naltirilgan dasturlar va uslublar tahlil qilinadi. Xususan, maktab va AT sohasi o'rtasidagi hamkorlik, amaliy darslar, seminarlar va kasbga yo'naltirish dasturlari bo'yicha tajribalar o'rganilgan. Shu orqali, yoshlarning AT sohasiga bo'lgan qiziqishini oshirish va ularni kelajakdagi muvaffaqiyatli kasbiy faoliyatga yo'naltirish imkoniyatlari ko'rsatiladi.

Kalit so'zlar: Axborot texnologiyalar, Kasbga yo'naltirish, Maktab bitiruvchilari, Dasturlash Robototexnika, IT kompaniyalar bilan hamkorlik, Texnopark Mentorlik dasturi, O'qituvchilarni tayyorlash, Amaliy mashg'ulotlar.

АННОТАЦИЯ

В данном тезисе рассматривается важность и методы профориентации выпускников школ в сфере информационных технологий (ИТ). Освещается роль сферы информационных технологий в современном обществе и её значение для экономического развития. В тезисе анализируются программы и методики, направленные на развитие технических способностей учащихся, пробуждение интереса к профессиям, связанным с ИТ, а также подготовку специалистов, соответствующих требованиям рынка труда. Особое внимание уделено сотрудничеству школ с ИТ-сектором, практическим занятиям, семинарам и программам профориентации. Это позволяет повысить интерес молодёжи к сфере ИТ и направить их к успешной профессиональной деятельности в будущем.

Ключевые слова: Информационные технологии, Профориентация, Выпускники школ, Программирование, Робототехника, Сотрудничество с ИТ-компаниями, Технопark, Программа наставничества, Подготовка учителей, Практические занятия.

ANNOTATION

This thesis examines the importance and methods of guiding high school graduates toward careers in information technology (IT). It highlights the role of the IT sector in modern society and its significance for economic development. The thesis analyzes programs and methods aimed at developing students' technical skills, fostering interest in IT-related professions, and preparing specialists to meet labor market demands. Particular attention is given to school-IT sector collaboration, practical lessons, seminars, and career guidance programs. This approach aims to increase youth interest in IT and direct them toward successful professional futures.

Keywords: Information technology, Career guidance, School graduates, Programming, Robotics, Collaboration with IT companies, Technopark, Mentorship program, Teacher training, Practical lessons

Bugungi kunda axborot texnologiyalari (AT) sohasining rivojlanishi jamiyatning barcha sohalariga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Mehnat bozorida AT mutaxassislariga bo'lgan talab ortib borayotgan bir paytda, maktab bitiruvchilarini ushbu sohaga yo'naltirish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Ushbu tezisda AT sohasi bo'yicha kasbga yo'naltirishning usullari, ahamiyati va istiqbollari tahlil qilinadi.

1. Axborot texnologiyalari sohasining ahamiyati Zamonaviy dunyoda AT sohasining iqtisodiy, ijtimoiy va texnologik rivojlanishga qo'shayotgan hissasi beqiyosdir. Dasturiy ta'minot ishlab chiqish, sun'iy intellekt, ma'lumotlar tahlili kabi yo'nalishlar bo'yicha yetuk kadrlar yetishmovchiligi ko'plab davlatlarda sezilmoqda. Maktab bosqichida ushbu yo'nalishda ish olib borish ushbu muammolarni hal qilishga yordam beradi.

2. Maktab va AT sohasi o'rtasidagi hamkorlik

AT kompaniyalari bilan hamkorlikda seminarlar, vebinarlar va ekskursiyalar tashkil qilish.

Mentorlik dasturlari orqali maktab o'quvchilariga tajribali mutaxassislarning maslahatlarini yetkazish.

Hududiy IT-parklar yoki texnoparklar bilan hamkorlikni yo'lga qo'yish.

3. O'quv dasturlarini modernizatsiya qilish

Zamonaviy AT mavzularini maktab darsliklariga kiritish.

AT sohasiga oid interaktiv materiallar va onlayn resurslarni o'quvchilarga taqdim etish. O'quvchilarning texnik qobiliyatlarini rivojlantirishga qaratilgan maxsus o'quv modullarini ishlab chiqish.

4. O'qituvchilarni tayyorlash

O'qituvchilarning AT sohasidagi bilimlarini oshirish uchun malaka oshirish kurslari tashkil qilish. Zamonaviy o'quv vositalari va resurslardan foydalanishni yo'lga qo'yish.

IT sohasida yetakchi bo'lgan davlatlar tajribasidan o'rnak olish.

5. Hududiy imkoniyatlardan foydalanish

Maktablarning IT-infrastrukturasi yaxshilash: kompyuter sinflari, internet aloqasi va dasturiy ta'minot bilan ta'minlash. Hududiy mehnat bozorining talablarini o'rganish va o'quvchilarni tegishli yo'nalishlarga yo'naltirish. Hududiy innovatsion markazlar va texnoparklarda o'quvchilar uchun amaliyot dasturlarini tashkil qilish.

6. Ota-onalar bilan hamkorlik

Ota-onalarni AT sohasining ahamiyati va istiqbollari haqida xabardor qilish. Farzandlarini texnologiyalar bilan tanishtirishda ota-onalarning ishtirokini oshirish. O'quvchilar va ota-

onalar uchun IT sohasidagi kasbiy imkoniyatlar haqida maxsus ma'lumot beruvchi uchrashuvlar tashkil qilish.

Yuqori talab bo'lmagan kasblarni tanlash:

Bitiruvchilar ba'zan kasb tanlashda mehnat bozorini hisobga olmaydilar. Ushbu muammoni bartaraf etish uchun kasblar haqida real ma'lumot berish va kelajak tendensiyalari bilan tanishtirish zarur.

Ota-onalar bosimi: Ba'zi hollarda ota-onalar farzandlarini o'zlari istagan kasbga majburlashlari mumkin. Ota-onalar uchun treninglar o'tkazish va ularni bolalarining qiziqishlarini tushunishga undash muhim.

Bitiruvchilarning kasb haqida noto'g'ri tasavvuri:

Kasbning haqiqatda qanday faoliyatni o'z ichiga olishini tushuntirish uchun soha mutaxassislari bilan uchrashuvlar tashkil qilish foydali.

Zamonaviy kasblar va ularning ahamiyati. Texnologiyalar rivojlanishi sababli yangi kasblar shakllanmoqda va ularni yosh avlodga tanishtirish muhim:

Axborot texnologiyalari: Dasturlash, kiberxavfsizlik, sun'iy intellekt, va ma'lumotlar tahlili. Onlayn kurslar orqali o'quvchilarni dastlabki ko'nikmalar bilan ta'minlash.

Ijodiy sanoat: Grafika dizayni, video montaj, kontent yaratuvchilik. Yoshlar o'rtasida kreativ fikrlashni rivojlantirish.

Ekologiya va qayta tiklanuvchi energiya: Barqaror rivojlanishga oid kasblar haqida ma'lumot berish. Ekologik loyihalar va tadbirlarda ishtirok etish imkoniyatlarini yaratish.

Tibbiyot va biotexnologiya: Tibbiyot sohasidagi yangi imkoniyatlar va genetik muhandislik kabi yo'nalishlarni tushuntirish. Maktab bitiruvchilarini axborot texnologiyalari sohasiga yo'naltirish nafaqat mehnat bozoridagi talabni qondirish, balki yosh avlodning kelajakdagi muvaffaqiyatini ta'minlashning muhim omilidir. Ushbu jarayonni samarali tashkil etish uchun maktab, o'qituvchilar, ota-onalar va AT sohasi vakillari o'rtasida yaqin hamkorlik talab etiladi. Yoshlarning texnologik qobiliyatlarini rivojlantirish orqali ular jamiyatning yetakchi sohalarida faol ishtirok etuvchi mutaxassislar bo'lishiga erishiladi.

References:

1. Steve McConnell - *Code Complete: A Practical Handbook of Software Construction*
2. Coursera - Dasturlash va axborot texnologiyalari bo'yicha onlayn kurslar.
3. Paul Deitel, Harvey Deitel - *Java: How to Program*
4. GitHub - Dasturiy loyihalarni boshqarish va kodlarni saqlash platformasi.
5. Tony Gaddis - *Starting Out with Python*
6. Khan Academy - Turli fanlar bo'yicha bepul ta'lim resurslari, jumladan informatika.
7. David A. Patterson, John L. Hennessy - *Computer Organization and Design: The Hardware/Software Interface*
8. W3Schools - Veb dasturlashni o'rganuvchilar uchun qo'llanma.
9. Gareth R. Jones, Jennifer M. George - *Essentials of Contemporary Management*
10. Code.org - O'quvchilarni dasturlashga o'rgatishga qaratilgan resurs.